

Ziek van Jou

Copyright © 2022 Julienne Brouwers
Uitgeverij JB Uitgeverij
Eerste druk 2022
Omslagontwerp Fiona Dijkhuizen
Omslagbeeld *Shutterstock*, Fer Gregory
Vormgeving binnenwerk JB Uitgeverij
ISBN paperback 978 90 830 3485 0
ISBN e-book 978 90 830 3486 7

Ziek van Jou

Julienne Brouwers

THRILLER

*Just give me a reason, just a little bit's enough
Just a second we're not broken just bent, and we can learn to love again*

Pink

Van Julienne Brouwers verscheen eerder

Dubbel Bedrog

HOOFDSTUK EEN

Net toen ik mijn mond opende om de volgende dia te presenteren, echode een bekend geluid door het auditorium. De zaal, gevormd als een halve arena met oplopende zitplaatsen, was afgeladen met toehoorders die me afwachtend aankeken. Ik baalde van de slecht getimed onderbreking en haastte me naar mijn telefoon.

Toen ik zag dat het om een intern nummer uit het ziekenhuis ging, zette ik vlug het geluid uit en glimlachte verontschuldigend naar de zaal. Dit was niet het moment voor onbenulligheden. De decaan zat achter in de zaal en ik kon zijn steun voor een promotie hard gebruiken. Ik streek mijn outfit, die ik vanochtend zorgvuldig bij elkaar had gezocht, glad en liep op mijn stiletto's terug naar de kathedraal om mijn presentatie voort te zetten.

Een man op de vierde rij stak zijn hand op en begon een moeilijk te volgen betoog af te steken, eindigend met iets wat klonk als een vraag. Deze lezing over de behandeling van kanker gaf ik inmiddels een hele poos en ik kon dan ook alle reacties vanuit het publiek ondertussen wel dromen. Ik nam een gok en draaide routineus een antwoord af, totdat mijn telefoon trillend over de tafel begon te dansen.

Ik bevroor.

Als tiener had ik ooit een afschuwelijk telefoontje ontvangen – het had mijn leven op zijn grondvesten doen schudden. Vanaf dat moment was mijn bestaan gespleten in een tijd voor het bericht en een tijd erna. Twee onverwachte oproepen na elkaar boezemden me dan ook altijd een diepgeworteld gevoel van angst in. Mijn beste vriendin Karlijn die een eigen praktijk als psycholoog runde, had

daar ongetwijfeld een mooie term voor.

Mijn telefoon ging voor de derde keer af. Wie had me zo dringend nodig? Ik stak mijn vinger op naar de zaal ten teken dat ik deze oproep moest aannemen en liep richting het toestel. Het was wederom het interne nummer.

‘Faye Smeets,’ zei ik.

‘Met Moniek. We hebben een probleem.’

Ik had gehoopt dat mijn angst voor een catastrofe ongegrond was geweest, maar er was iets in Monieks stem waardoor ik onmiddellijk op mijn hoede was. ‘Wat is er?’

‘Ik heb je hulp nodig.’

‘Moet dat nu?’ Ik dempte mijn stem. ‘Ik ben een presentatie aan het geven.’

‘Er is een patiënt opgenomen met stralingsziekte.’

‘Stralingsziekte?’ herhaalde ik ongelovig. ‘Onmogelijk.’ Ik kende stralingsziekte slechts uit de boeken. Het was een ernstige aandoening die optrad na een overdosis radioactieve straling. Een aandoening met veelal een slechte afloop.

‘Ze is vorige week door ons bestraald voor een tumor. Ze... ze vertoont alle symptomen ervan, Faye,’ zei Moniek nerveus.

Stralingsziekte als gevolg van een behandeling? Moniek moest een verkeerde inschatting hebben gemaakt. ‘Dat kan niet! Je vergist je. Het is hier geen Fukushima,’ fluisterde ik ongeduldig, terwijl ik een snelle blik op het publiek wierp.

Moniek negeerde mijn opmerking. ‘Faye, ze is er slecht aan toe.’ Ik hoorde de spanning in haar anders zo vriendelijke stem. Moniek was een ervaren arts en niet snel van haar stuk gebracht. Een donker gevoel van onrust wortelde zich in mijn maag.

‘Om wie gaat het?’

‘Een van de deelnemers aan ons onderzoek. Verhulst.’

Koortsachtig probeerde ik me de details te herinneren van de laatste behandeling. Moniek had de patiënt voorbereid. Ik had ach-

ter het bestralingsapparaat de knoppen bediend. We hadden toch niets over het hoofd gezien?

‘Die CT-scan... Nooit eerder heb ik zoiets gezien. Het is een slagveld daarbinnen. Er zitten zwarte vlekken in de dikke darm ter grootte van pingpongballen.’

Met mijn hand greep ik de kathedraker vast. Het duurde even voor ik in staat was om mijn gedachten te ordenen. Zwarte vlekken in de buik duiden op acute schade. De darmen moesten een enorme optater hebben gehad.

Ik keek nogmaals naar de zaal en keerde deze de rug toe. ‘Stralingsziekte zou alleen kunnen ontstaan als er iets heel... heel erg mis is gegaan.’ Mensen genezen van kanker was mijn passie en mijn leven. De gedachte dat we tijdens een van onze behandelingen ernstige schade hadden aangericht was zowel verbijsterend als beangstigend.

‘I-ik weet het. Je moet haar zien.’

Vanachter mijn rug klonk onrustig geroezemoes uit het publiek. Ik wreef over mijn voorhoofd en sloot mijn ogen. Ik had andere plannen voor vanmiddag, maar had geen keus dan ze op de lange baan te schuiven. Alles moest wijken voor dit verontrustende telefoontje. ‘Ik kom er meteen aan.’

Ik nam een kort ogenblik om het schokkende nieuws te laten bezinken, streek door mijn lange haar en draaide me weer naar de zaal.

‘Dames en heren, mijn oprechte excuses,’ zei ik luid. Ik meldde dat er een urgente kwestie was die mijn aandacht behoeftte en beloofde dat ik de presentatie zou rondmailen. Mijn blik ging even naar het geïrriteerde gezicht van de decaan. Ik propte gauw mijn eigendommen in mijn handtas, sloeg hem over mijn schouder en stak mijn hand op naar de zaal. Daarna beklom ik de trappen richting de uitgang, terwijl de kretten van opgewonden gegons achter me verstomden.

HOOFDSTUK TWEE

Terwijl ik de deur openzwaaide en de gang op stormde voelde ik me opgejaagd, alsof ik instinctief voelde dat ik flink op de proef gesteld zou gaan worden. Het was echter onderdeel van mijn takenpakket om het hoofd koel te houden in tijden van stress. Als onderzoeker van nieuwe bestralingsmethoden voor mensen met kanker diende je altijd de veiligheid boven alles te stellen. En dus probeerde ik de knop om te zetten en vertrok vanuit de faculteit waar ik de lezing had gegeven, naar de bestralingsafdeling in het aangrenzende ziekenhuisgebouw.

Mijn hakken galmden op het marmer van de imposante ziekenhuishal, terwijl ik behendig door de stroom van patiënten en rolstoelen laveerde. Doordat ik twee jaar bij een topinstituut in Amerika had gewerkt, was ik expert in stralingsziekte geworden. Ik wist dan ook dat het zeer onwaarschijnlijk was dat onze patiënt aan deze zeldzame aandoening leed, en toch werd uit Monieks reactie duidelijk dat ze zich grote zorgen maakte.

Eenmaal op de afdeling aangekomen griste ik een witte jas van de kapstok en stak gehaast mijn armen erin. De jas nog dichtknopend, beende ik de gang in – er was geen tijd te verliezen. Vlug wierp ik een blik op het digitale bord om te zien in welke spreekkamer Moniek zich bevond.

Ik gaf een ferme klop op de deur, die binnen luttele seconden werd geopend. Er stonden rode vlekken in Monieks hals en er was een onbestemde uitdrukking in haar gezicht.

‘Kom snel binnen.’

Mijn ogen schoten links en rechts door de kamer. ‘Waar is de

patiënt?’

Moniek sprak gejaagd. ‘Opgenomen op de afdeling.’

‘Wat is er gebeurd?’

‘Mevrouw Verhulst is vrijdag behandeld voor een tumor met een radioactieve stralingsbron. Na afloop kreeg ze plotseling klachten.’

‘Welke?’

‘Misselijkheid, braken en hoofdpijn.’

Ik haalde mijn schouders op. ‘Bijwerkingen zien we wel vaker.’

Moniek schudde haar hoofd. ‘Dit is anders, erger. Ik heb nooit eerder zulke ernstige klachten meegemaakt. Het hele weekend ligt ze hier al. Sinds vanochtend zien we ook diarree en verwardheid. Bloedwaarden geven duidelijk inwendige bloedingen aan. Ze heeft veel te veel radioactieve straling ontvangen.’

Moniek was al ruim tien jaar werkzaam in ons ziekenhuis en altijd kalm als het op patiëntenzorg aankwam. Het was voor het eerst dat ik haar zo verontrust zag. Een ongemakkelijk gevoel be-kroop me.

‘Waarom denk je aan stralingsziekte? Er zijn andere aandoeningen die erop lijken,’ vroeg ik, nog niet overtuigd van Monieks oordeel.

Moniek klonk resoluut. ‘Andere mogelijke oorzaken zijn allemaal uitgesloten. En...’ ze haperde even, ‘ze heeft haarverlies.’

Ik kneep mijn ogen tot spleetjes. Haarverlies was een duidelijk onderscheidend symptoom van stralingschade.

Moniek las de twijfel waarschijnlijk van mijn gezicht en haastte zich naar haar bureau. Met een felle beweging draaide ze het scherm van haar computer om. Er werden twee CT scans zichtbaar. ‘Deze is van vorige week. Die andere hebben we vanochtend gemaakt.’

Er ging een schok door me heen. Links was een normale anatomie van de buik zichtbaar. Rechts was het alsof er een bom was afgegaan. Overal zat bloed waar het niet hoorde te zijn. De ingewanden waren compleet verwoest.

‘Hoe is dit mogelijk?’ stamelde ik, terwijl ik met de muis door de beelden heen scrolde. Ik deed mijn best om rustig over te komen, maar van binnen groeide het gevoel van bezorgdheid.

‘Verhulst zat in ons nieuwe onderzoek,’ zei Moniek, en streek met een trillende hand door haar lange, donkere haar.

Met een ruk keek ik op. ‘De ovariumcarcinoom groep?’

Moniek knikte.

Ik voelde me ijskoud worden. Moniek en ik hadden recent deze methode opgezet voor vrouwen met eierstokkanker. Het was een experimentele behandeling uit Amerika en leek een veelbelovende techniek. Veelbelovend, maar risicovol. Hadden we ergens een fout gemaakt?

Voor aanvang van de behandeling had Moniek zoals gebruikelijk alle voorbereidingen getroffen. ‘Weet je zeker dat de kabels goed aan de patiënt bevestigd zaten? De bron moet er goed doorheen geleid worden,’ vroeg ik voor de zekerheid, alhoewel ik wist dat Moniek niet het type was om lichtzinnig met haar verantwoordelijkheden om te gaan.

Moniek keek gekweld. ‘Ik heb het in mijn hoofd al tien keer gecontroleerd. Voor zover ik me herinner, ging alles conform protocol.’

‘Geen aanwijzingen dat de behandeling anders liep dan gepland? Fouten aan de kabels? Verkeerd bevestigd, verwisseld. Dat soort dingen?’ drong ik aan.

‘Nee, ik geloof het niet...’ Er viel een korte stilte. ‘Ik weet het zeker. Alles ging zoals altijd,’ zei ze toen vastberaden. ‘Jij iets gemerkt?’

Zoals gewoonlijk had ik vanachter de computer in de aangrenzende ruimte de bestraling afgegeven. In gedachten liep ik stap voor stap de behandeling na. ‘De bron bleef zoals altijd een paar minuten bij de tumor in de patiënt...’ Mijn stem stierf weg, terwijl ik mijn hoofd schudde. ‘Er is me niets afwijkends opgevallen.’

Mijn ogen vonden die van Moniek – we wisten beiden dat het er niet goed uitzag.

Ik schoof mijn stoel abrupt naar achteren en sprong op. ‘Ik wil haar zien.’

Moniek kwam onmiddellijk in beweging. We liepen met grote stappen de gang van de verpleegafdeling op waar Moniek aan het einde ervan een deur openzwaaide. Een oudere vrouw lag verzwakt in een ziekenhuisbed. Haar ogen starden apathisch in de verte. *Cognitieve achteruitgang*, schoot er door me heen. Het was een ver stadium in de keten van schade die radioactieve straling aan het lichaam aanrichtte. Denkprocessen, het geheugen, bewuste bewegingen – het werkte allemaal niet meer naar behoren. De partner van de vrouw zat aan haar zijde en streekte zachtjes haar hand, waarin een infuus zat. Ik keek naar de vloeistof die via een doorzichtig slangetje druppelsgewijs in haar lichaam werd gepompt.

‘Dokter? Weet u al meer?’ vroeg de man met een zorgelijk gezicht, zijn grijze haren een warboel.

Moniek negeerde zijn vraag. Ze had duidelijk weer de professionele attitude van een arts aangenomen, alhoewel ik nog steeds de lichte trilling van haar handen kon zien. ‘Dit is dokter Smeets,’ zei Moniek en wuifde in mijn richting. ‘Zij is onderzoeker op onze afdeling en de expert op het gebied van radioactiviteit,’ claimde ze.

Ik stak mijn hand uit naar de man en voelde het zweet aan de binnenzijde. De patiënt in het bed leek totaal geen besef van mijn aanwezigheid te hebben. Ik gaf een kort, vriendschappelijk klopje op haar hand, die slap op de blauwe ziekenhuisdeken rustte. Op de monitor aan de andere kant van het bed nam ik een verhoogde hartslag waar. ‘Dag mevrouw Verhulst,’ zei ik, iets te nadrukkelijk.

Ik liet me zakken in een stoel schuin tegenover de man, zodat ons gezichtsveld zich op gelijke hoogte zou bevinden. Moniek bleef staan en leunde met haar rug tegen de muur, haar knokige handen voor haar schoot gevouwen.

Het was van levensbelang dat ik een tijdslijn in kaart zou brengen, zodat ik kon inschatten hoeveel stralingsdosis de patiënt had ontvangen. ‘Kunt u me vertellen hoe de afgelopen dagen met uw vrouw zijn verlopen?’ richtte ik me tot de man. Mijn blik viel op een pluk haar die op het kussen naast de vrouw lag. Ik probeerde mijn gezicht zo neutraal mogelijk te houden, maar van binnen voelde ik mijn hart tekeer gaan.

De man liet de hand van zijn vrouw los, krabde op zijn hoofd en stak van wal. ‘Afgelopen vrijdag had Leonie haar laatste bestraling van de week ontvangen. Alles leek prima te gaan. Ze had nergens last van, net als na de andere behandelingen,’ zei hij met een vermoeide stem. De arme man zou wel weinig slaap hebben gehad de afgelopen dagen. ‘We gingen even naar het restaurant, aten een saucijzenbroodje met een kop koffie.’ De blik van meneer Verhulst was tot nu toe schichtig de kamer rondgegaan, maar nu keek hij me aan, een verdrietige glimlach op zijn gezicht. ‘Ze vindt dat ze zichzelf mag belonen na elke bestraling.’

Ik kwam al tijden niet meer in direct contact met patiënten – ik was een onderzoeker in hart en nieren – maar wist dat gepaste afstand het devies was. Maar het gevoel van wanhoop dat van de man afstraalde raakte me diep en ik legde mijn hand even op de zijne. ‘Natuurlijk.’

‘Toen ik het uitrijkaartje aan het betalen was, zei ze al terwijl ze voorover gebogen hing, het broodje is me niet goed gekomen. Ik dacht nog bij mezelf, ze zullen toch wel het vlees in dat broodje helemaal doorgebakken hebben?’ Hij wierp een blik op zijn vrouw, wiens oogleden half dicht waren. Ik had de patiënt geen enkele beweging zien maken sinds mijn binnenkomst hier, behalve het rustig rijden en dalen van haar borstkas.

De man vervolgde, ‘Terwijl we naar huis reden, voelde ze zich ineens niet lekker worden. Ze riep plotseling, stop de auto! We reden op zo’n provinciale weg waar je tachtig mag, weet u wel, maar

gelukkig was er een uitham waar ik als een gek heb geremd. Ze gooide het portier open en spuugde alles eruit.’

‘Hoe lang na de behandeling was dit?’ vroeg ik.

De man keek een moment naar het plafond. ‘Het zal ruim een uur, waarschijnlijk anderhalf zijn geweest,’ antwoordde hij, zich niet bewust van de implicaties van zijn antwoord.

Veel te gauw, schoot het door me heen. Ik wisselde een blik van verstandhouding met Moniek, terwijl mijn vingers zich om de stalen rand van de stoel klemde. Hoe sneller de klachten zich opvolgden, des te ernstiger was de stralingsschade.

Ik probeerde de storm van emoties die er door me heen ging te negeren en richtte me weer op de man. ‘U doet het heel goed, meneer Verhulst. Het is belangrijk dat we precies op een rijtje krijgen wanneer uw vrouw haar klachten kreeg. Gaat u verder?’

De man gaf een korte knik en drukte zijn ronde brilletje wat verder op zijn neus. ‘De rest van de middag bleef ze maar spugen, nog geen glas water hield ze binnen. Ze voelde zich doodziek.’ Hij schudde zijn hoofd. ‘Zo beroerd als toen heb ik haar niet vaak gezien, zelfs niet van de chemo die ze vorig jaar heeft gehad.’

‘Heeft ze die middag nog iets kunnen doen, op de bank wat televisie kijken of een boek lezen?’ vroeg ik.

‘Ben je mal,’ antwoordde de man. ‘Ze was zo ziek als een hond. Bij thuiskomst is ze haar bed ingekropen en er niet meer uitgekomen. Dat wil zeggen, totdat ze diarree kreeg. Elk half uur strompelde ze naar het toilet. Later die avond kreeg ze ook nog barstende koppijn. Ze kon zelfs geen licht verdragen, ik moest alle lampen van d’r uitdoen.’ Hij streek gedachteloos zijn corduroy broek glad, in een alsmaar herhalend ritmisch gebaar.

‘Tegen de tijd dat we naar bed gingen, leken de misselijkheid en de diarree wat minder te zijn geworden, dus ik dacht dat ze misschien na een goede nacht wel zou opknappen. Maar toen ik rond een uur of zes naar het toilet ging, reageerde ze niet meer op me. Ik

heb meteen 112 gebeld. De ambulancebroeders zeiden dat ze mee moest. Ze wordt toch wel helemaal beter, dokter?’ vroeg de man, een ontredderde uitdrukking op zijn gezicht.

‘U heeft het heel goed verteld. We gaan alles voor uw vrouw in werking stellen,’ zei ik vaag, terwijl mijn hersenen op volle toeren draaiden. In de jaren dat ik met radioactieve straling als medische behandeling werkte waren er sporadisch patiënten met stevige bijwerkingen geweest. Zulke ernstige klachten had ik echter nooit eerder gezien en maakten me uiterst nerveus.

Ik knikte naar Moniek, ten teken dat ik genoeg informatie had, waarop ze het gesprek overnam. ‘Bedankt meneer Verhulst. Wij zullen ons nu over de beste behandeling buigen,’ zei ze, maar zowel Moniek als ik wisten dat er niets anders te doen viel dan symptoombestrijding. De keten van schadelijke effecten in reactie op de overdosis radioactiviteit was in gang gezet en spreidde zich als een olievlek door het lichaam van mevrouw Verhulst.

De man stak zijn hand uit naar de mijne en toen ik hem ter afscheid omklemde, legde hij zijn andere hand erop en begon hem krachtig te schudden. ‘Dank u, dokter. We vertrouwen op uw hulp,’ zei hij met een angstige blik in zijn ogen.

We namen afscheid en liepen de gang op, totdat Moniek me zachtjes aan mijn arm tegenhield. ‘En?’

Ik voelde me in de greep van een situatie die voor me opdoemde als een verraderlijke, aanstormde golf die je overspoelt en alle kanten op laat tuimelen. Terwijl mijn blik op de grond gericht was, ademde ik diep in en liet de lucht langzaam uit mijn longen lopen. Toen keek ik Moniek aan. ‘Het is foute boel.’

HOOFDSTUK DRIE

Moniek sloeg haar handen voor haar gezicht. Een medische misser met een overdosis radioactieve straling was de ergste nachtmerrie voor elke arts op de bestralingsafdeling – ik gaf haar een moment om de informatie te verwerken. ‘Luister,’ zei ik op zachte toon. ‘Dit is een nieuwe behandeling, waar we beiden verantwoordelijk voor zijn. Je staat er niet alleen voor, oké?’

Ze liet haar handen van haar gezicht zakken, waarna ze mismoe-dig langs haar lichaam hingen. ‘En nu?’

‘Het is belangrijk dat we exact achterhalen wat er verkeerd is gegaan en wanneer. Kom, laten we naar je kamer gaan en een stappenplan maken,’ zei ik kordaat, alhoewel ik hoorde hoe mijn stem oversloeg. Het was een chaos in mijn hoofd en ik kon nog niet overzien welke impact dit incident op mijn leven zou gaan hebben.

Moniek haalde zichtbaar aangedaan een hand door haar haar. We namen plaats achter haar bureau, waar ik een pen en papier pakte. Ik krabbelde de tijden die de man zojuist met ons had gedeeld op met daarbij de symptomen. ‘Heb je het handboek voor stralingsschade hier liggen?’ vroeg ik.

Moniek draaide een half rondje op haar bureaustoel zodat ze zicht kreeg op de boekenkast achter ons. Ze liet haar hand langs de rij dikke pillen glijden. ‘Hier is het,’ zei ze en wipte het boek uit de kast.

In de inhoudsopgave zocht ik naar het hoofdstuk over de effecten van stralingsschade en bladerde naar de juiste pagina. Mijn ogen vlogen over de tabel met daarin de effecten van radioactiviteit, die exact overeenkwamen met de symptomen van de vrouw. Hoe sneller de klachten elkaar opvolgden hoe hoger de dosis moest zijn

geweest. Ik bekeek de tijdslijnen in het boek en vergeleek ze met die van de patiënt. Er gleden zweetdruppels over mijn rug naar beneden. Mijn conclusie was onthutsend. ‘Ze moet een lichaamsdosis van zo’n vijf a zes Gray hebben gehad.’

Monieks stem klonk hees. ‘Dat is ruim honderd keer meer dan normaal!’ Ze staaarde even voor zich uit en keek me toen met een wezenloze blik aan. ‘Mortaliteit?’

‘Rond de 75%,’ zei ik. Ik werd doodsbenauwd bij de gedachte dat de kans heel groot was dat de patiënt zou overlijden. Zo nu en dan liep een patiënt wel eens lichte schade op als gevolg van een fout bij de behandeling met radioactieve straling. Maar sterfgevallen als gevolg van een menselijke fout waren wereldwijd slechts op een hand te tellen. Incidenten werden altijd beoordeeld door de tuchtcommissie, en als deze vaststelde dat de fout verwijtbaar ofte-wel jouw schuld was, kon je er in het ergste geval zelfs voor achter de tralies verdwijnen. Mijn hart ging tekeer achter mijn ribben.

Monieks ogen waren zo groot als schoteltjes geworden. ‘Dit kan niet waar zijn. Die patiënt kan en mag niet komen te overlijden. Wat moet ik mijn kinderen vertellen?’ Ze greep mijn armen stevig vast. Haar knokkels kleurden rood en contrasteerden met haar lijk-bleke huid. ‘Vertel me alsjeblieft dat het niet waar is.’

Verdwaasd knipperde ik met mijn ogen en keek nog eenmaal naar de tabel, maar diep van binnen wist ik het antwoord al. ‘Ik ben bang dat we rekening moeten houden met het ergste.’ Terwijl ik de woorden uitsprak, voelde het alsof dit allemaal niet echt gebeurde. Alsof ik vastzat in een vreselijke droom. ‘L-laten we niet alle hoop verliezen. Dit zijn uiteindelijk maar gemiddeldes. Wie weet ontspringt deze patiënt de dans,’ stamelde ik weinig overtuigend.

Maar een stemmetje in me zei dat er iets goed mis was.

HOOFDSTUK VIER

Even later sloot ik de deur naar Monieks spreekkamer voorzichtig achter me en snelde over de gang richting het bestralingsapparaat. Daar wilde ik de laatst gegeven behandeling aan mevrouw Verhulst gaan controleren op fouten. Het lag in mijn aard om mijn uiterste best te doen om deze precaire situatie op te lossen, maar ik voelde me overweldigd door de grootte ervan.

Moniek en ik wisten dat er in de komende dagen een protocol af te werken was. We hadden afgesproken dat zij contact zou opnemen met de voorzitter van de raad van bestuur om hem in te lichten over het incident. Hij zou op zijn beurt weer melding hiervan moeten maken bij de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Er zou ongetwijfeld een flinke tik op de vingers volgen. We moesten een tijdelijke incidentencommissie instellen waarbij we zouden trachten om te achterhalen wat er exact was misgegaan.

Mijn gedachten gingen even naar een belangrijk congres, waarvoor de deadline met rasse schreden naderde. Het was essentieel voor mijn carrière als onderzoeker om mezelf tussen alle knappe knoppen goed neer te zetten en ik had me voorgenomen om vanmiddag eraan te werken. Maar het sprak voor zich dat ik voorrang moest geven aan uitzoeken wat er mis was gegaan tijdens de behandeling van mevrouw Verhulst.

Ik was inmiddels aanbeland bij de vleugel van het gebouw waar de bestralingsbehandelingen werden uitgevoerd en vloog de trap af, een groep luidruchtige geneeskunde studenten passerend. Ik stak mijn hand op naar onze receptioniste en liep vlug door naar de behandelkamer voor stralingsbronnen.

Ik nam plaats achter de pc, die het bestralingsapparaat aanstuur-

de, logde in onder mijn account en wachtte tot het systeem opstartte, terwijl mijn voet ongeduldig onder het bureau op de grond tikte. Door het dikke glas zag ik hoe een tweetal verpleegkundigen, gestoken in ons wit ziekenhuistenuue, een patiënt van de behandelafel hielpen en richting de kleedkamer begeleidden.

Omdat kwaliteitsbewaking al jaren hoog op de agenda van het ziekenhuisbestuur stond, was alles wat er afgelopen vrijdag had plaatsgevonden tot in detail geregistreerd. Die hang naar controle had me in het verleden met regelmaat bijna tot wanhoop gedreven wanneer ik elke pietluttige stap had moeten documenteren, maar nu was ik er blij mee. We zouden ongetwijfeld in staat zijn om te bepalen wat er fout was gegaan tijdens de behandeling, ook al was een deel van mij bang voor het antwoord – de gevolgen konden immers immens zijn.

Ik klikte op het icoon waarop het behandelprogramma werd opgestart. Vervolgens vulde ik de achternaam Verhulst in en selecteerde de juiste patiënt. Een overzicht met de gegeven bestralingen werd op het scherm getoond. Ik opende de laatste bestraling en een lange lijst met informatie werd zichtbaar.

Al gauw zag ik dat tijdens de behandeling zoals gebruikelijk de radioactieve bron via een kabel het lichaam was ingebracht om bij de tumor straling af te geven, zodat deze hopelijk zou slinken. Na enkele minuten had de bron weer door de kabel het lichaam verlaten en was deze opgeslagen in het bestralingsapparaat, die door middel van een speciale beschermkap de gevaarlijke radioactieve straling tegenhield. Een voor een liep ik alle parameters van de behandeling af en controleerde de instellingen.

Ik staaarde voor me uit, beet op mijn lip en liet de informatie op me inwerken. Alles wees erop dat de behandeling vlekkeloos was verlopen. Ik had het hele systeem nageplozen, maar nergens kon ik ook maar een onvolkomenheid vinden. En toch wezen alle symptomen erop dat patiënt Verhulst een overdosis radioactieve straling

had opgelopen. Hoe was dit mogelijk? Ik moest en zou de onderste steen boven krijgen. Die levenloze blik in de ogen van die arme vrouw kreeg ik niet van mijn netvlies gewist.

Plotseling was er een andere optie die me te binnen schoot. Voor een juiste bestraling was het belangrijk dat de sterkte van de stralingsbron klopte. Ik was er vanuit gegaan dat hieraan niets mankeerde. Wat nou als die aanname foutief was? Er was bij uitstek een persoon die me daar antwoord op zou kunnen geven.

HOOFDSTUK VIJF

Snel schoof ik mijn stoel naar achter en keerde via de verbindende loopbrug terug naar het universiteitsgebouw. Ik beklom de steile treden van het gedateerde en ijskoude stenen trappenhuis tot de derde verdieping waar de onderzoeksafdeling zich bevond. Daar werkte ik, samen met de vier leden in mijn team, aan het baanbrekende onderzoek naar nieuwe stralingsbronnen.

Na het traumatische voorval uit mijn jeugd, had ik besloten om me in te schrijven voor de studie geneeskunde zodat ik mensen voortaan kon genezen in plaats van te laten sterven. Karlijn had me wel eens verteld dat ik het onbewust beschouwde als boetedoening voor het vreselijke ongeluk. Maar toen ik na heel veel zwoegen en zes jaar aan hoge studielasten mijn bul had behaald, had ik ingezien dat ik geen geschikte arts was. Ik wilde veel liever onderzoeker worden, het zal nu eenmaal in mijn bloed.

Ik klopte op de deur en trof Kemal achter zijn bureau aan, zijn rug kaarsrecht. Alle vier mijn teamleden waren harde werkers en getalenteerd, maar Kemal stak er met kop en schouders bovenuit. Hij had huis en haard in India achtergelaten om zich in Nederland op zijn studie te richten – met groot succes. Toen Kemal me zag, sprong hij zoals wel vaker op, als een soldaat in de houding. ‘Ah, wat fijn dat ik u tref. Mag ik u mijn laatste resultaten laten zien, dokter Smeets?’ vroeg hij formeel, ondanks dat ik al talloze keren had gezegd dat hij me Faye mocht noemen.

Mijn hoofd stond niet naar alledaagse zaken, maar hij keek zo enthousiast dat ik akkoord ging. ‘Op voorwaarde dat je me nu eindelijk eens Faye noemt.’

‘Uiteraard, dokter Smeets.’

Ik rolde mijn ogen, maar het gebaar ging aan hem voorbij.

Kemal stak van wal in zijn typische Indiase accent over zijn laatste experiment waarbij hij een nieuwe radioactieve bron in muizen had getest. Als onderzoeker op de universiteit werd ik omringd door een allegaartje aan nationaliteiten en dus vormde zijn tongval nauwelijks een struikelblok voor me.

‘Goede resultaten Kemal. Je hebt een mooi staaltje werk afgeleverd,’ prees ik hem. ‘Misschien kun je je onderzoek zelfs in *Nature* gepubliceerd krijgen.’

Kemal begon te glunderen. Iedereen wist dat je werk in dit befaamde tijdschrift gepubliceerd krijgen zo ongeveer *the holy grail* was als onderzoeker. Hij sloeg zijn handen ineen achter de rug, een ingetogen glimlach op zijn gezicht.

‘Ik kwam langs om je iets te vragen,’ zei ik zachtjes, zodat zijn kamergenoten niets van ons gesprek zouden kunnen opvangen. ‘We zijn helaas geconfronteerd met een eh... nogal lastige situatie.’

Kemals vriendelijke, trouwe bruine ogen keken me afwachtend aan.

‘Het gaat om een van onze patiënten. Ze is afgelopen vrijdag behandeld met een Jodium-131 bron en heeft onverwacht complicaties ontwikkeld. Er is vast niets aan de hand...’ zei ik en wuifde mijn hand zo nonchalant mogelijk. Ik wilde het aantal mensen dat in kennis werd gesteld over de mogelijke ernstige gevolgen van het incident beperken. ‘...Maar voor de zekerheid willen we checken dat er niets verkeerd was met de stralingsbron.’

Voor elke bestraling van een patiënt werd een nieuwe stralingsbron opgestuurd vanuit het Radionuclide Centrum. Kemal regelde de bestelling en het transport van de bronnen vanuit het centrum naar ons ziekenhuis. Dit bracht logischerwijs een enorme papieren rompslomp met zich mee en ik was dan ook blij dat ik dit klusje bij hem had kunnen onderbrengen.

Mijn ster-onderzoeker vouwde zijn handen plechtig voor zijn buik. ‘Natuurlijk, dokter Smeets. Zegt u maar wat u van mij wilt.’ Hij schudde even met zijn hoofd om zijn glanzend gitzwarte haar, dat nodig geknipt moest worden, uit zijn ogen te krijgen.

‘Het is belangrijk dat we nagaan of de papieren van het transport allemaal kloppen. De sterkte van de bron, of het wel om Jodium ging. Dat soort dingen.’

Kemal gaf een korte buiging met zijn hoofd, zijn vingers nog altijd ineengestrengeld. ‘Geen probleem, dokter. Iets anders dat ik nog voor u kan betekenen?’

‘Kun je ook contact opnemen met het Radionuclide Centrum en vragen of ze het juiste materiaal hebben verzonden? We willen honderd procent zeker zijn dat er niemand heeft lopen prutsen.’

‘Natuurlijk dokter. Maakt u zich geen zorgen, ik ga er meteen mee aan de slag,’ zei hij en zwiepte zijn steile lokken weer uit zijn ogen.

Ik glimlachte en gaf hem een licht schouderklopje – vriendelijk maar met gepaste afstand. Hij moest niet denken dat onze relatie verder ging dan puur professioneel. Ik had aan den lijve ondervonden wat een affaire op de werkvloer kon aanrichten. ‘Dankjewel Kemal. Ik wist dat ik op je kon rekenen.’

Hij zag dit als teken dat hij kon vertrekken en zwaaide zijn grote, grijze rugzak over zijn schouder. ‘Ik ga direct naar de opslagruimte om de transportdocumenten na te lopen.’

‘Nog een dingetje,’ zei ik vlug en wierp een schichtige blik door de kamer. ‘Kun je dit voorlopig vertrouwelijk houden?’

‘Natuurlijk, dokter Smeets,’ zei Kemal met een kleine buiging en verliet de kamer, de zolen van zijn witte sportschoenen piepend over de gladde vloer.

Aangezien mij nu niets anders restte dan te wachten op meer info van Kemal, besloot ik om op mijn werkkamer aan mijn presentatie te gaan werken.

Mijn carrière was niet de enige reden dat ik binnenkort het belangrijke congres wilde bijwonen. Er was een speciaal iemand, die ik hoopte na lange tijd daar weer tegen te komen. In de tijd dat ik in Amerika had gewerkt, was ik onverhoopt intiem geworden met mijn baas, Jim. Onze relatie was plotsklaps geëindigd door een onbesproken en uiterst gevoelige gebeurtenis. Nu, twee jaar later, stond de abrupte breuk nog altijd tussen ons in en drukte zwaar op mijn hart. Maar ik kon niet voor eeuwig voor mijn pijnlijke herinneringen blijven wegrennen – misschien werd het tijd om het verleden onder ogen te komen.